

*Панчошна Лілія Олександрівна,
заступник директора з НВР,
учитель англійської мови
школи I ступеня № 333
Дарницького району м. Києва*

Інтерактивне навчання молодших школярів на уроках англійської мови

Війна внесла глобальні корективи в життя українців. Навчатися, працювати у стресових і небезпечних умовах дуже складно. Однак українські діти продовжують йти освітнім шляхом до пізнання нового. А ми, вчителі, допомагаємо дітям у цьому – створюємо умови, підтримуємо та мотивуємо.

Для всіх учасників освітнього процесу війна є періодом найскладніших випробувань. За результатами дослідження Державної служби якості освіти України ключовими викликами освітнього процесу в умовах війни визначені нестабільні умови навчання, обмеженість способів організації навчально-пізнавальної діяльності, зниження мотивації та нестійкий психоемоційний стан учнів та вчителів. Саме тому неминучими є кардинальні зміни в організації освітнього процесу: реформатування освітнього процесу, адаптація до умов раптового переривання повітряними тривогами, широке впровадження технік психологічної підтримки учнів, постійне піклування про безпечність освітнього середовища.

Нові реалії, в яких треба вчитися і навчати, потребують і нових підходів.

Досвід педагогічної праці доводить, що якість уроків неможлива без урізноманітнення їхніх форм і методів. Кожен учитель іноземної мови розуміє, наскільки важливо постійно підтримувати інтерес до свого предмету. Використання інструментів інтерактивного навчання на уроках англійської мови, безумовно, зацікавить дітей, надасть уроку більше емоційності, вмотивованості, сприятиме ефективному засвоєнню матеріалу учнями.

Пошук ефективних шляхів навчання, розвиток пізнавальних інтересів і виховання в кожного школяра свідомого ставлення до оволодіння знаннями з англійської мови залишаються дуже актуальними. Ефективність навчання іноземної мови насамперед залежить від чіткої та гнучкої організації навчального процесу на уроці, від вміння вчителя враховувати реальне засвоєння матеріалу кожним учнем та його індивідуальні особливості.

Термін «інтерактивне навчання» стає все більш поширеним у сучасному освітньому контексті.

Інтерактивне навчання полягає в тому, щоб надати учням всебічний досвід, який має на меті не лише навчати їх на теоретичному рівні, але й надати реальні приклади та досвід, щоб підкріпити знання, які вони отримують.

Основна ідея цього підходу до викладання англійської мови в початкових класах передбачає формування таких компетенцій, як: спілкування англійською мовою, навчання самостійно, міжкультурна обізнаність, критичне мислення,

співпраця, творчість, інформаційно-цифрова обізнаність. Разом із тим, щоб залучити та мотивувати учнів до вивчення англійської мови, необхідно врахувати їхні психологічні, когнітивні особливості, специфіку сприймання інформації.

Використовуючи інтерактивне навчання на уроці, вчитель досягає основної мети навчання – пробуджувати в дітях бажання вивчати англійську мову й використовувати її в житті.

1. Поняття про інтерактивне навчання на уроках іноземних мов

Інтерактивне навчання - це методологія, спрямована на активну участь учнів у процесі навчання, включаючи обмін інформацією, обговорення, спільну роботу та вирішення завдань. Принципи інтерактивного навчання:

1. Активність. Залучення всіх учнів до спільної роботи. Діти працюють на спільний результат.
2. Зворотній зв'язок. Заохочення до обговорення, дискусії, висловлення власної думки.
3. Експеримент. Активний пошук нових ідей та шляхів вирішення поставлених задач.
4. Довіра. Важливо щоб учень не лише поважав педагога, а й довіряв йому, відчував підтримку.
5. Рівність поглядів. Можливість для учня побути в ролі організатора, лідера. Учитель висловлює свою думку на рівні з іншими учасниками процесу.

На відмінну від активної і пасивної моделі навчання, де педагог виступає як «джерело знань», організатор, контролер, в інтерактивній моделі учитель є наставником. Він розкривається перед учнями. Забезпечується демократія між педагогом та учнями. Роль учнів є надзвичайно активною. Оскільки вони приймають важливі рішення, виконують багато завдань самостійно, спілкуються між собою, а також поєднують різні види діяльності. Джерелом мотивації є прагнення здобути знання. Відсоток засвоєння інформації є високим, оскільки контроль учителя за обсягом і глибиною засвоєння знань є опосередкованим. Передбачені результати роботи. Але варто зазначити, що інтерактивне навчання потребує від педагога додаткових знань з психології спілкування, адже потрібно налагодити контакт з кожною дитиною.

З розвитком сучасних технологій інтерактивне навчання стає все більш популярним. Тепер це ключовий аспект багатьох уроків, і дітям тепер користуватися інтерактивом на уроках зручно, як і олівцями та папером під час класичного навчання. Інтерактивне навчання спрямоване на створення стимулюючого середовища, де учні активно залучаються у процес навчання, що сприяє кращому розумінню та запам'ятовуванню інформації. Діти не тільки отримують інформацію від вчителя, а й використовуючи додаткові інструменти, вони активно залучені до взаємодії між собою. Комунікація між учнями підвищує якість засвоєння матеріалу, сприяє обміну ідеями та знаннями, активно включає їх у пізнавальну діяльність.

II. Використання інструментів інтерактивного навчання молодших школярів на уроках англійської мови

Існують різні характеристики інтерактивного навчання, які роблять його одним із найкращих методів навчання. Деякі з найважливіших переваг інтерактивної освіти:

- гнучкість у навчанні
- природна мотивація учня
- досягнення учнів
- активізація процесу навчання.

Процес навчання на основі взаємодії є ефективним і популярним, він простий і допомагає оволодіти.

У освітньому середовищі, що швидко розвивається, традиційні методи навчання все частіше доповнюються інноваційними та інтерактивними підходами до навчання. Інтерактивне навчання, також відоме як активне навчання, яке залучає учнів до процесу навчання, заохочуючи їх до участі, співпраці та критичного мислення.

У своїй роботі я використовую інтерактивні методи навчання, що допомагає підвищити інтерес до вивчення іноземної мови.

Interaction with self. Практичні інтерактивні навчальні дії учні можуть виконувати самостійно. Наприклад: моделі Lego, ігри для мислення, мозковий штурм.

Student-Student. Інтерактивну спільну роботу учні можуть виконувати в парах або групах. Наприклад: групове обговорення, екскурсії.

Teacher-Student. Інтерактивні стратегії та заходи за участю вчителів і учнів.

Наприклад: перевернутий клас, інтерактивні запитання та відповіді, розповідь.

Interaction through multimedia. Діяльність із залученням кількох засобів масової інформації. Використання інструментів EdTech, тексту, зображень, відео та звуку для активного залучення учнів. Наприклад: навчальні фільми, інтерактивне телебачення, Smartboard.

Можемо виділити деякі успішні стратегії інтерактивного навчання, які я використовую у своїй роботі з учнями початкової школи:

Think-Pair-Share. Задайте питання чи проблему, об'єднайте своїх учнів у пари. Нехай вони розв'яжуть задачу і зроблять висновок. Тепер дайте їм індивідуальний шанс представити висновок своїми словами. Ця діяльність є чудовим прикладом інтерактивного навчання, яка розвиває навички мислення, взаємодію учнів, співпраці та спілкування.

Buzz Sessions. Це цікавий інтерактивний метод навчання. Створіть групи, кожна група має окрему тему для обговорення. Дайте підказки учням. Допоможіть їм вести бесіди. Нехай кожен учень представить свої ідеї та думки. Діти можуть вчитися в інших у групі та накопичувати нові знання. Приклад групового обговорення у початковій школі: корисна та шкідлива їжа – позитивні та негативні сторони.

Exit/Entry Slips. Вчитель може роздати картки своїм учням до (вступні) або після (вихідні) проведення уроку. Вчителі ставлять рефлексивні запитання –

What do students expect from the lesson/topic? What did they learn? What they didn't like, etc. Вчителі вдосконалюють методику навчання на основі письмових відповідей учнів.

Interactive games. Інтерактивні онлайн-ігри залучають до активної роботи усіх учнів, сприяють соціальному та емоційному навчанню, а також розвивають дух змагання та командний дух. Інтерактивні навчальні ігри покращують взаємодію учнів, концентрацію, мотивацію та навички вирішення проблем.

Role play activities. Рольові ігри змушують учнів думати, планувати та діяти. Діти також спілкуються зі своїми однокласниками, щоб підготуватися до ролей і діалогів. Ви можете запропонувати учням розігрувати діалоги на задану тематику за допомогою улюблених персонажів або навчати їх моральних цінностей. Учні можуть проводити рольові ігри в парах, групах або з учителем.

Interactive Learning Stations/Quest. Учні розподіляються на команди і виконують поставлені вчителем завдання. Ця діяльність точно підвищує активність і креативність дітей.

Icebreaker. Чудово підходить перед викладанням нової теми. Ігри «Криголам» та інтерактивні запитання покращують спілкування між учнями та вчителями. Це можуть бути загадки, словник за малюнками.

Role reversal. Уроки стають цікавими, коли вчителі та учні міняються ролями. Попросіть учнів підготувати тему та представити її класу. Проте, у початковій школі потрібно пам'ятати, що таким учням у підготовці необхідна допомога вчителя.

Згідно з правилами організації іншомовного середовища на уроках подаю чіткі, прості та послідовні інструкції, які супроводжую жестами. Об'єднавши учнів у пари чи малі групи, обираю одну пару / групу та демонструю процес виконання завдання.

Інструменти інтерактивного навчання, як різноманітні засоби, техніки та ресурси, використовуються для створення активного, цікавого середовища на уроках англійської мови. Ці інструменти допомагають вчителям залучати учнів до навчання та сприяють їхньому розвитку. Розглянемо деякі з основних інструментів інтерактивного навчання:

1. *Інтерактивні дошки:* такі як SMART Board або Promethean Board, Jamboard, Padlet, Classroomscreen, Miro, Netboard, Trello, що дозволяє створювати інтерактивні презентації, вправи та завдання, проекти, влаштовувати мозковий штурм та передавати власні ідеї.

2. *Електронні відповіді (Response Systems):* класні системи відповідей, такі як Kahoot!, Socrative або Mentimeter, що дозволяють учням відповідати на питання в режимі реального часу.

3. *Онлайн-платформи для навчання:* такі як Google Classroom, Moodle, або Microsoft Teams, LiveWorksheets, де можна створювати завдання, обмінюватися матеріалами та взаємодіяти з учнями.

4. *Інтерактивні відеоуроки:* такі платформи, як Edpuzzle чи Flipgrid, Powtoon, ISL Collective, Loom, Flipgrid, які дозволяють створювати анімації, короткі відеовідгуки та обговорення, інтерактивні вправи та квізи, вставляти питання, завдання та коментарі безпосередньо в ролик, використовуйте

педагогічно націлені відеоролики для навчання англійської мови з використанням різноманітних персонажів та сюжетів.

5. *Групова робота в Інтернеті*: онлайн-інструменти для співпраці, такі як Google Docs, Padlet або Trello, Canva, Slidesmania, Nearpod, що полегшують групову роботу та обмін ідеями.

6. *Ігрові платформи для навчання мови*: додатки, такі як Wordwall, Learning Apps, Flippity, Quizlet, Duolingo, для використання різноманітних ігор у навчанні, використовуйте спеціалізовані ігрові додатки, такі як Lingokids або ABCmouse, для ігрового вивчення англійської мови, створюйте інтерактивні картки з завданнями для закріплення матеріалу та розвитку навичок.

7. *Сервіси для створення мультимедійних матеріалів*: такі як Autdraw, Powtoon, Canva, Prezi, Sway, Genially, які дозволяють створювати анімації, презентації, ігри та інші інтерактивні матеріали.

8. *Веб-конференції та віртуальні класи*: платформи для віддалених уроків, такі як Zoom, Microsoft Teams або Cisco Webex, які дозволяють вчителям вести онлайн-уроки та взаємодіяти з учнями.

9. *Віртуальні екскурсії*: Learn Around The World, *Google Expeditions* - веселі, змістовні та інтерактивні екскурсії, що забупечують віртуальні подорож.

10. *Онлайн-квести*: така платформа, як Zoom дозволяє проводити квести навіть у режимі онлайн, з можливістю створювати окремі віртуальні кімнати для кожної команди.

11. *Інтерактивні віртуальні книги*: використовуйте ресурси, як Book Creator, Story Jumper або Storybird, для створення власних інтерактивних книг англійською мовою.

12. *Віртуальні Абетки та ігри з літерами*: використовуйте онлайн-інструменти, такі як ABCmouse або Starfall, які допомагають дітям вивчати абетку через інтерактивні вправи.

13. *QR codes*: використовуючи смартфони, QR-коди дозволяють створювати завдання на задану тему під час організації квестів, диференційованих завдань, надання інформації та інших чудових ресурсів просто за допомогою сканування свого телефону.

Застосування цих інтерактивних методів допомагає зробити навчання англійської мови захоплюючим та ефективним для молодших школярів, розширюють можливості вчителів у створенні креативних уроків, навіть в умовах дистанційного навчання. Використання інструментів інтерактивного навчання може бути особливо ефективним на уроках англійської мови для молодших школярів, оскільки це допомагає зберегти їхню увагу та мотивати у вивченні мови.

Також, пропонуємо розглянути *Інтернет-ресурси*, які можуть стати корисними на уроках англійської мови.

BBC Learning English - надає безкоштовні матеріали для вивчення англійської мови, включаючи відео, аудіо та статті з різними темами.

British Council Learn English - ресурс має велику кількість матеріалів для навчання англійської, включаючи вправи, ігри та ресурси для вчителів.

Duolingo - популярний додаток для вивчення мов, включаючи англійську, за допомогою інтерактивних вправ та ігор.

ESL Cyber Listening Lab - ресурс містить аудіоматеріали та вправи для тренування навичок слухання.

VoA Learning English - відомий американський ресурс для вивчення англійської мови зі статтями, відео та аудіо на різні теми.

Quizlet - платформа, де можна знайти навчальні картки та вправи для запам'ятовування слів та фраз англійською.

YouTube - велика кількість відеоуроків та каналів для вивчення англійської мови.

TED Talks - пропонує надихаючі виступи на англійській мові з різних сфер, що допомагають вдосконалити навички слухання та розуміння мови.

Ці ресурси можуть бути використані для покращення різних аспектів вивчення англійської мови, від читання та слухання до розмовної практики і підвищення лексичного запасу.

III. Переваги та недоліки інтерактивного навчання молодших школярів на уроках англійської мови

Діти від природи хочуть дізнатися якомога більше про навколишній світ. Ця природна допитливість робить їх чудовими учнями, але навіть найдопитливіші можуть занудьгувати або відмовитися сприймати навчальний матеріал, якщо він занадто повторюваний або одноманітний.

Коли діти беруть участь в інтерактивному навчанні, вони задіють відразу кілька органів чуття. Вони не просто читають або слухають, а й спостерігають, беруть участь, переживають і залучаються у процес. Цей рівень залучення полегшує збереження інформації.

Завдяки технологічним інноваціям тепер можна зробити навчання дитини більш відповідним для її конкретних потреб. Інтерактивне навчання також означає, що освіта стає більш доступною для учнів у всьому світі. Уроки не обмежуються класною кімнатою, вони можуть відбуватися будь-де, де є підключення до Інтернету.

У світі, що постійно розвивається, технології стали невід'ємною частиною нашого життя. Знайомство дітей із цим у молодшому віці означає, що їх цифрова грамотність покращується, і вони впевнено використовують технології у своєму повсякденному житті. Інтерактивне навчання молодших школярів на уроках англійської мови має свої переваги та недоліки.

Переваги:

- зацікавленість та мотивація: інтерактивні методи заохочують активну участь, що може збільшити зацікавленість та мотивацію дітей вивчати англійську;
- розвиток критичного мислення: вирішення завдань та участь у діалогах та обговоренні заданої тематики, стимулюють розвиток критичного мислення та аналітичних навичок;
- соціальна взаємодія: групова та партнерська робота під час інтерактивних занять сприяє розвитку соціальних навичок та співпраці;

- індивідуалізація: деякі інтерактивні інструменти дозволяють налаштувати завдання відповідно до потреб кожного учня;
- використання технологій: використання інтерактивних відео, ігор та інтерактивних додатків створює процес вивчення цікавішим, сучасним та мотивує учнів до вивчення іноземної мови.

Недоліки:

- часові обмеження: підготовка та проведення інтерактивних уроків може вимагати більше часу для вчителя, ніж традиційні методи;
- неоднорідність рівнів засвоєння: різні діти можуть засвоювати матеріал на різному рівні, що ускладнює адаптацію інтерактивних завдань;
- відсутність комп'ютерної техніки чи Інтернету: у деяких випадках, особливо в умовах віддаленого навчання, деякі учні можуть мати обмежений доступ до технічних засобів;
- відсутність контролю: деякі інтерактивні методи можуть бути менш контрольованими, що може призвести до втрати уваги у молодших школярів та розкутість на уроках англійської мови;
- необхідність додаткових ресурсів: для деяких інтерактивних методів може знадобитися додаткове обладнання чи програмне забезпечення, що може бути фінансово обмеженим;
- навички вчителя: для використання інструментів інтерактивного навчання, вчитель повинен мати вміння працювати з комп'ютерною технікою та сучасним обладнанням.

Інтерактивне навчання ефективне, але важливо збалансувати його переваги та недоліки, враховуючи конкретні потреби та контекст уроків. Інтерактивне навчання заохочує дітей до більшої участі, оскільки воно є більш «практичним», відточує навички критичного мислення, розвиває аналітичне мислення та здатність приймати рішення. Інтерактивне навчання передбачає більше співпраці та командної роботи, ніж традиційні методи. Розвиває уяву, креативність і логіку.

IV. Подальші перспективи інтерактивного навчання молодших школярів на уроках англійської мови

Сучасну освіту не можливо розглядати без комп'ютерів, технологій та інтерактивного навчання. Подальші перспективи інтерактивного навчання молодших школярів на уроках англійської мови обіцяють багато інновацій та покращень. Деякі ключові напрямки розвитку включають:

1. Використання розширеної та віртуальної реальності (VR/AR): віртуальні екскурсії та симуляції, створення віртуальних середовищ для навчання англійської мови, де учні можуть імітувати реальні ситуації та взаємодіяти.
2. Інтелектуальні технології та аналіз даних: індивідуалізація навчання - використання алгоритмів для адаптації матеріалів та завдань відповідно до індивідуальних потреб кожного учня.
3. Ігрові елементи та гейміфікація: інтерактивні рольові ігри, розробка ігор, які дозволяють молодшим школярам відтворювати різні ролі та сценарії

англійською мовою; змагання та винагороди, використання елементів гейміфікації для стимулювання учнів.

4. Особисті цифрові асистенти для навчання мови: AI-асистенти для вивчення мови, системи штучного інтелекту, що допомагають учням у вивченні та практиці англійської мови.

5. Розвиток технологій розпізнавання рухів та мови: інтерактивні завдання з руховою активністю, використання технологій для створення завдань, які залучають рух та мовлення.

6. Розширення засобів віддаленого доступу: застосування мобільних додатків для навчання мови, розвиток додатків, які дозволяють учням вивчати англійську мову на мобільних пристроях у будь-якому місці.

7. Забезпечення інтерактивного зворотного зв'язку: оцінювання за допомогою технологій, використання інтерактивних інструментів для надання зворотного зв'язку та оцінювання розвитку навичок.

8. Підтримка багатомовного середовища: онлайн-спілкування з іноземцями, використання технологій для сприяння спілкуванню молодших школярів з носіями мови.

Ці тенденції вказують на те, що інтерактивного навчання англійської мови для молодших школярів пов'язано з розширенням технологічних можливостей та підвищенням індивідуалізації навчання.

ВИСНОВОК

Інтерактивне навчання не є окремим видом роботи. Ця модель доповнює системи методів навчання. Це інструмент, який дозволяє урізноманітнити заняття. Практика показує, що таке навчання приносить чудові результати, дозволяє досягти успіху. А також збільшується відсоток засвоєння знань. Учень розвиває свою компетентність на всіх предметах. Має можливість перенести отримані знання на уроках англійської мови, навички та способи діяльності на позашкільне життя і застосовувати їх у майбутньому.

Інтерактивне навчання активізує учнів, роблячи навчання цікавим та захоплюючим. За допомогою ігор, віртуальних ресурсів та інтерактивних завдань діти виявляють більше зацікавленості у вивченні англійської мови.

Групові та партнерські завдання сприяють розвитку соціальних навичок, комунікації та співпраці, що є важливими аспектами навчання.

Застосування інтерактивних технологій, віртуальних ігор та онлайн-ресурсів полегшує доступ до навчального матеріалу та сприяє ефективному використанню технічних можливостей.

Використання сучасних інтерактивних методів, від індивідуальних та групових ігор до віртуальних екскурсій, дозволяє вчителям підходити до учнів із різними стилями навчання.

Можливість налаштувати завдання та матеріал відповідно до потреб кожного учня дозволяє забезпечити більш ефективно та індивідуалізоване навчання.

Не зважаючи на ці переваги, важливо враховувати вікові особливості та індивідуальні потреби дітей у виборі інтерактивних методів. Враховуючи ці

аспекти, інтерактивне навчання може стати ефективним і захоплюючим інструментом для формування мовних навичок молодших школярів на уроках англійської мови.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Близнюк Т., Слюсарчук Т. Формування цифрової компетентності молодших школярів (на матеріалах уроків англійської мови). Навчально методичний посібник.– Івано-Франківськ, Видавець Кушнір Г.М., 2019. – 110 с. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / za red. H. M. Bibik. Kyiv: Litera LTD, 2018. 160 s.
2. Організація дистанційного навчання в школі: методичні рекомендації, 2020. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/metodic hni%20recomendazii/2020/metodichni%20recomendazii- dustanciyna%20osvita-2020.pdf>
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 24.07.2019 № 688 «Про внесення змін до Державного стандарту початкової освіти».
4. Цифрова адженда України – 2020 : веб-сайт. URL: http://uk.compu.wikia.com/wiki/Цифрова_адженда_України_-_2020 (дата звернення: 14.04.2019).